

יעקב הקדוש, הקדושים, שאין מתעורבים עם אחרים, כמו שנאמר (בראשית ל) וישת לו עדרים לבדו ולא שתם על צאן לבן. ועל זה, לא תלכי ללקט בשדה אחר, לא תתבונן במלכות אחרת ובמרכבות אחרות. וגם לא תעבורי מזה, מהתרים הללו שלך, אל תזווי לעולמים. ומזה לא תזווי מבטלך. וממנו לא תזווי ממנו לעולמים.

וכה תדבקין עם נעורתי (רות ב). רבים הם שמוותיה, ואחד מהם "כה", כמו שנאמר (תהלים קמו) וחסדיך יברכו"כה. וכה תדבקין, עם אלו המרכבות, העלמות שנבראו (שנבראו לך) להדבק בהן. מיד, וימד שש שערים וישת עליה. נטל קו מזה האחד, ועשה מדידה, ומדד ששה צדדים שראויים לה להאחז ביהוד שלהם, ונתן לה אוצרות ומתנות, שהרי בלי אלו לא יכולה להפנס לעולם הבא.

זהו שכתוב (רות א) שש השערים נתן לי פי אמר אל תבואי ריקם אל חמותך. שש שעורים - אלו ששה צדדים עליונים שהעולם הבא עומד עליהם. עולם הבא שעורים, כמו שנאמר (תהלים כד) שאו שערים ראשיכם. וישת עליה, שם עליה להנהיגה ולברך אותה. ועל זה היא פלה כלולה מכל ששת הצדדים (ומשום כך כאשר ראה אותה העולם הבא, בכל אלו ששת הצדדים אקרה היא).

יהי מפירך ברוך (רות ב). (מי ברוך? זה שלמה, המלך שהשלום שלו. ועל זה, (מלכים א-ב) והמלך שלמה ברוך). בשם הזה תהיה מברכת מכל ששת הצדדים הללו. ואז היא, העולם הבא, נותנת לה תוספת ברכות על אותן שיש לה. זהו שכתוב (רות ב) ותוצא ותתן לה את אשר הותרה משבעה. זו תוספת קדושים וברכות.

באחרנין. כמה דאת אמר, (בראשית ל מ) וישת לו עדרים לבדו ולא שתם על צאן לבן. ועל דא, לא תלכי ללקט בשדה אחר, לא תתבונן במלכו אוחר וברתיכין אוחרנין. וגם לא תעבורי מזה, מן אילין בתרין דילך, לא תזווי לעלמין. ומזה לא תזווי מבטלך. וממנה לא תזווי ממנה לעלמין.

וכה תדבקין עם נעורתי, סגי אין שמען אינון לה, וחד מנהון כ"ה. כמה דאת אמר, (תהלים קמו) וחסדיך יברכו"כה. וכה תדבקין, עם אילין רתיכין עולימתאן דאתבראו (דאתבראו לך) לאתדבקא בהו.

מיד, וימד שש שעורים וישת עליה. נטל חד קו המדה, ועביד משחתא, ומדד שית סטריין, דאיתחזון לה לאתאחדא ביחודא דילהו, ויהב לה נבזבזן ומתנן. דהא בלא אילין, לא יכילת לאעלא לגבי עלמא דאתי.

הדא הוא דכתיב, שש השעורים האלה נתן לי פי אמר אל תבואי ריקם אל חמותך. שש שעורים, אילין שית סטריין עלאין דקיימא עלייהו עלמא דאתי, שעורים, כמה דאת אמר, (שם כד ז) שאו שערים ראשיכם. וישת עליה, שוי עליה לאנהגא לה, ולברכא לה. ועל דא, היא פלה כלולה מכל שית סטריין (ובנין כך בד חמת לה עלמא דאתי, ככל אינון שית סיטריין אמרת איהו).

יהי מפירך ברוך, (מאן ברוך. דא שלמה. מלך שהשלום שלו. ועל דא, (מ"א ב מה) והמלך שלמה ברוך). בשמא דא, תהא מתברכא מכל אילין שית סיטריין. כדן איהי עלמא דאתי, יחבת לה תוספת ברכאן, על אינון דאית לה. הדא הוא דכתיב, ותוצא ותתן לה את אשר הותרה משבעה. דא תוספת קדושין וברכאן.

נותנת לה תוספת ברכות על אותן שיש לה. זהו שכתוב (רות ב) ותוצא ותתן לה את אשר הותרה משבעה. זו תוספת קדושים וברכות.

גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין (שם). שהרי תשוקתה להדבק תמיד עם הנערים, אלו הפרובים הקדושים, שכל תשוקתה בהם. הדבר הזה הוא בסוד קדוש.

ואם תאמר, דבר כוזב אמרת, והרי הוא אמר וכה תדבקין עם נערתי, ולא אמר עם הנערים? אלא השם שנקרא כה, אינו אלא כשמתקרב (כשמתקנת) על שני הפרובים, לקבל ברכות בסוד של עשרים וחמש אותיות היחוד, שהן (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. הרי עשרים וחמש אותיות היחוד בתקון של הפרובים, שפיון שנתקנה בהן, אז נקראת כ"ה, ואז אמר וכ"ה תדבקין. ועם כל זה - עם נערתי, שהכל הצטרף, שלא להשאירן זכרים ונקבות.

וגם לא תעבורי מזה. רבי ייבא סבא אמר כה, מלמד שהראה לה פרובים. ויש בספרו של אדם, שאף על גב שנתחבר בית המקדש, שלא תזוז מפרוב אחד לעולמים. כמו זה, זהו שפתוב (רות ב) וגם לא תעבורי מזה, לא תזוזי מאחד מהם לעולמים.

ועל זה היא אמרה עם הנערים, אותם שני הפרובים, תדבקין ודאי. וכן עם אותם המרפכות הנקבות, כמו שנאמר (שם) עיניך בשדה אשר יקצרון והלכת אחריהן. הפסוק הזה בא להדרש. אבל עיניך, הם עיני ה' משוטטות בכל הארץ. בשדה אשר יקצרון, שהואיל שמשוטטים בכל העולם, והלכת אחריהן לדעת. הלא צייתי את הנערים לבלתי נגעף, שהרי הפרובים לא שוככים לעולמים, כדי לינק ממנה, כמו שנאמר (ישעיה סו) למען תמצו והתענגתם מזיו כבודיה.

גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין. דהא תיאובתא דילה לאתדבקא תמיד עם הנערים, אלין פרובין קדישין, דכל תיאובתא דילה בהו. מלה דא ברזא קדישא איהו.

ואי תימא, מלה פדיבא אמרת, והא איהו אמר וכה תדבקין עם נערותי, ולא אמר עם הנערים. אלא שמא דאיברי כה, לא איהו אלא פד אקריבת (אתקנת) על תרין פרובים, לקבלא ברכאן ברזא דכ"ה אתון דייחודא, דאינון (דברים ו ד) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. הא חמש ועשרים אתון דייחודא, בתקוונא דפרובים, דכיון דאתקנת בהו, כדין אתקרי כ"ה, וכדין אמר וכ"ה תדבקין. ועם כל דא, עם נערותי. דכולא אצטריך, דלא לשבקא לון דוכרין ונוקבין.

וגם לא תעבורי מזה. רב ייבא סבא אמר הכי. מלמד שהראה לה פרובים. ואית בספרא דאדם, דאף על גב דאתחבר בי מקדשא, דלא תזוז מחד פרוב לעלמין. כגוונא דא, הדא הוא דכתיב, וגם לא תעבורי מזה, לא תזוזי מחד מנהון לעלמין.

ועל דא איהי אמרת עם הנערים, אינון תרין פרובים, תדבקין ודאי. וכן באינון רתיכין נוקבי. כמה דאת אמר, עיניך בשדה אשר יקצרון והלכת אחריהן. האי קרא לדרשא הוא דאתא. אבל עיניך, הם (זכריה ד י) עיני ה' משוטטות בכל הארץ. בשדה אשר יקצרון, דהואיל דמשטטי בכל עלמא, והלכת אחריהן למנדע.

הלא צייתי את הנערים לבלתי נגעף, דהא פרובים לא משתככי לעלמין, בגין לינקא מינה. כמה דאת אמר, (ישעיה סו יא) למען תמצו והתענגתם מזיו כבודיה. ובההוא זימנא

ובאותו הזמן שהיא הולכת אחר העינים לראות את כל מעשי העולם, אותם הפרובים אין קרבים אליה, ולא מתעוררים לינק ממנה.

וצמית והלכת אל הפלים. וצמית, תיאובתך לינקא מרזא דעלמא עילאה, באתערו דאינון פרובין, ובגניהון (ד) קה ע"א) איהי משתקיא משקיו עילאה, הדא הוא דכתיב, ושתית מאש"ר ישאבון הנערים, אינון פרובים. אל הפלים, אינון מקורין עילאין דאיקרונ אנפי רברבי.

עד כאן הוא מילין סתימין דעתיק, וקדושה עילאה, במלין דהאי מגילה, וכולא בדיוקנא עלאה, ורזין סתימין. קמו ונשקוהו. אמרו, זכאה דרא דזכי לכל האי למנדע מגו בוצינא קדישא, מלין קדישין, מלין דחכמתא. על דא כתיב, (משלי ג יג) אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה.

אמרו לו, הפסוק האחר הזה, שמעת בו עקר של חכמה, שהרי אנו יודעים לדרש בו דרש? אמר להם, מה הוא? אמרו, כתוב (רות ב) ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם ואכלת מן הלחם וטבלת פתך בחמץ. אמר להם, שמעתי.

פתח ואמר, (ישעיה טו ה) שמעו דבר ה' החרדים אל דברו אמרו אחיכם שנאיכם מנדיכם למען שמי יכבד ה' ונראה בשמחתכם והם יבשו. הפסוק הזה באר אותו רבי אלעזר, פיון שכתוב שמעו דבר ה', מהו החרדים אל דברו? אלא דבר ה' בכל מקום הוא דרנה של אמונה, פרט לכל מקום שכתוב שמעו דבר ה', הוא דבר שיוצא מתוך הדרנה ההיא, שנקרא לו דבר ה'. והיא הדרנה ששורה עליו. שמעו דבר ה' -

דאיהי אזלת בתר עיינין, למחמי כל עובדין דעלמא, אינון פרובין לא קרבין בהדה, ולא מתערין לינקא מינה.

וצמית והלכת אל הפלים. וצמית, פד תיאובתך לינקא מרזא דעלמא עילאה, באתערו דאינון פרובין, ובגניהון (ד) קה ע"א) איהי משתקיא משקיו עילאה, הדא הוא דכתיב, ושתית מאש"ר ישאבון הנערים, אינון פרובים. אל הפלים, אינון מקורין עילאין דאיקרונ אנפי רברבי.

עד כאן הוא מילין סתימין דעתיק, וקדושה עילאה, במלין דהאי מגילה, וכולא בדיוקנא עלאה, ורזין סתימין. קמו ונשקוהו. אמרו, זכאה דרא דזכי לכל האי למנדע מגו בוצינא קדישא, מלין קדישין, מלין דחכמתא. על דא כתיב, (משלי ג יג) אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה.

אמרו ליה, האי קרא אחרא, שמעת ביה עיקרא דחכמתא, דהא אנן ידעינן למדרש ביה דרשא. אמר לון, מאי היא. אמרו, כתיב, ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם ואכלת מן הלחם וטבלת פתך בחמץ. אמר לון, שמענא.

פתח ואמר, (ישעיה טו ה) שמעו דבר ה' החרדים אל דברו אמרו אחיכם שנאיכם מנדיכם למען שמי יכבד ה' ונראה בשמחתכם והם יבשו. האי קרא אוקים ליה רבי אלעזר, פיון דכתיב שמעו דבר ה', מהו החרדים אל דברו. אלא דבר ה' בכל אתר, דרגא דמהימנותא איהו. בר בכל אתר דכתיב שמעו דבר ה', איהו מלה דנפיק מגו דרגא ההוא, דאקרי ליה דבר ה', והוא דרגא דשרייה עליה. שמעו דבר ה', מלה דנפיק מניה, בגון (ירמיה לא טו)